

Για την ποιότητα των δημοσίων έργων, ένα θέμα πάντοτε επίκαιρο που επανέρχεται στην ημερησία διάταξη με αφορμή τις κινητοποιήσεις των μηχανικών του δημοσίου, συζητούν στο «Τεχνολογία» ο πρόεδρος του Συνδέσμου Πτυχιούχων Εργοληπτών Δημοσίων Έργων Θεσσαλονίκης & Κεντρικής Μακεδονίας, πολιτικός μηχανικός Κωνσταντίνος Ζήκας και η πρόεδρος της ΕΜΔΥΔΑΣ /Κ.Μ., αρχιτέκτων Σταυρούλα Μπαϊρακτάρη.

Τι και ποιοι ευθύνονται για τα συχνά 'κρούσματα' αστοχιών στα δημόσια έργα και τα μη ικανοποιητικά ποιοτικά στάνταρτ;

Μπαϊρακτάρη: Το ζήτημα είναι σύνθετο καθώς οι βασικοί συντελεστές παραγωγής ενός δημόσιου έργου είναι: Ο σχεδιασμός του, η μελέτη κατασκευής του, το θεσμικό πλαίσιο που καθορίζει τόσο την διαδικασία ανάθεσης όσο και τον τρόπο επίβλεψης και εκτέλεσής του, τα υλικά που ενσωματώνονται στο έργο, ο ποιοτικός έλεγχος αυτών, οι κατασκευαστικές εταιρίες και οι εργολήπτες δημοσίων έργων, καθώς και οι φορείς επίβλεψης τόσο των μελετών, όσο και της κατασκευής που σήμερα μπορεί να είναι οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Δημοσίου και

ράγοντα που μπορεί αποτελεσματικά να υποβοηθήσει τη δραστηριότητα των εργοληπτών ή λειτούργουν, ως έχουν σήμερα, όχι αρκετά υποστηρικτικά;

Μπαϊρακτάρη: Ιστορικά οι Υπηρεσίες του Δημοσίου έχουν να επιδείξουν ένα τεράστιο τεχνικό έργο που άλλαξε το χάρτη της μεταπολεμικής Ελλάδας και ειδικότερα της Κεντρικής Μακεδονίας. Έργα όπως τα αποστραγγιστικά και υδραυλικά στις λίμνες των Γιαννιτσών, Αρτζάν-Αιματόβου, Στρυμόνα, μετέτρεψαν λίμνες ή περιοχές που πλημμύριζαν σε αρδευόμενες γόνιμες εκτάσεις, οδικά δίκτυα, αυτοκινητόδρομοι, μεγάλα Δημόσια Κτίρια, πολεοδομίες αλλά και εκατοντάδες υλοποιημένα ρυμοτομι-

μής. Μόνο έτσι οι Δημόσιες Τεχνικές Υπηρεσίες θα μπορέσουν να είναι ανταγωνιστικές και να μην αποτελούν απλά «φυτώριο» για την μεταφορά Διπλωματούχων Μηχανικών στις Α.Ε.

Κατά πόσο η ποιότητα στα δημόσια έργα συνδέεται με τη διαφάνεια;

Ζήκας: Η ποιότητα των δημοσίων έργων δεν συνδέεται άμεσα με την διαφάνεια ανάθεσής τους.

Μπαϊρακτάρη: Αναμφισβήτητη η διαφάνεια στη διαχείριση του Δημοσίου Χρήματος θα βελτιώσει και την ποιότητα του παραγόμενου τεχνικού έργου. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις τριπλασιασμού του προϋπολογισμού ενός δημόσιου έργου κατά την εκτέλεσή του, χωρίς ωστόσο αυτή η αύξηση να συνοδεύεται από την αντίστοιχη βελτίωση της ποιότητάς του.

Ο πολυσυζητημένος μαθηματικός τύπος, είχε θετικές επιπτώσεις στο σύστημα 'δημοπράτηση – ανάθεση' και κατά πόσο επηρέασε τις εργοληπτικές εταιρίες της Περιφέρειας;

Ζήκας: Ο μαθηματικός τύπος είχε πολύ θετικές επι-

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΗΚΑΣ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΜΠΑΪΡΑΚΤΑΡΗ

Εργολήπτες και Μηχανικοί του Δημοσίου: Που «πονάνε» τα δημόσια έργα

των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων ή και οι Ανώνυμες Εταιρίες του Δημοσίου.

Συνεπώς τα κρούσματα αστοχιών που έχουν παρατηρηθεί σε ορισμένα δημόσια έργα είναι δυνατόν να οφείλονται σε κάποιον ή σε κάποιους από τους παραπάνω συντελεστές.

Ζήκας: Κάθε έργο αποτελείται από δύο σκέλη. Από το σκέλος της μελέτης και από το σκέλος της κατασκευής, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η επίβλεψή του.

Στο σκέλος της κατασκευής οι λόγοι που μπορούν να δημιουργήσουν κακοτεχνίες σ' ένα έργο είναι οι πολλοί με πρώτον αυτόν της υποκοστολόγησης. Πολύ μεγάλο μέρος των κακοτεχνιών οφείλεται στο ότι το Κράτος (δηλαδή οι Δήμοι, Κοινότητες, Νομαρχίες και λοιπές Δημόσιες υπηρεσίες) θέλουν να κατασκευάζουν τα έργα με τιμές οι οποίες πολλές φορές είναι κάτω του πραγματικού κόστους. Δεν μπορούμε να απαιτούμε έργα υψηλής ποιότητας όταν δεν υπάρχουν τμήματα ποιοτικού ελέγχου στις υπηρεσίες επίβλεψης, όταν δεν είναι διασφαλισμένη η κατασκευαστική εμπειρία του προσωπικού του αναδόχου και των επιβλεπόντων

Σε ό,τι αφορά το σκέλος των μελετών και εκεί δημιουργούνται προβλήματα στην ποιότητα πάλι λόγω της υποκοστολόγησης της δαπάνης. Μελέτες οι οποίες δεν αμείβονται με τις κανονικές αμοιβές είναι προφανές ότι θα στερούνται της πληρότητας που πρέπει να έχουν.

Προβλήματα ανακύπτουν γιατί δεν υπάρχει η απαιτούμενη συχνά συνεργασία των μελετητών με σύμβουλο έμπειρο στις κατασκευές. Επειδή, οι προδιαγραφές του έργου, των υλικών, του τρόπου κατασκευής όπως και των τευχών δημοπράτησης, συντάσσονται κατά τρόπο που δεν τονίζονται τα ευαίσθητα σημεία της κατασκευής. Τέλος, προβλήματα θα υπάρξουν αν οι μελετητές, στη σύνταξη των προϋπολογισμών, δεν λάβουν υπόψη την έκπτωση του 30%-40%, στην οποία οδηγεί ο μαθηματικός τύπος.

Οι τεχνικές υπηρεσίες του Δημοσίου αποτελούν πα-

κά σχέδια είναι μερικά επιγραμματικά επιτεύγματα των Δημοσίων Τεχνικών Υπηρεσιών αλλά και των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου, οι οποίοι επέβλεψαν μελέτες και έργα που και σήμερα ακόμη αποτελούν μνημεία κατασκευών. Τα τελευταία χρόνια όμως, δυστυχώς, είναι αισθητή η υποβάθμιση των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δημοσίου. Αυτή αποδίδεται σε πολιτική επιλογή της κυβέρνησης (έλλειψη αξιοκρατίας, πελατειακές σχέσεις, κομματισμός, αναποτελεσματικότητα, έλλειψη έργων) με αποτέλεσμα οι Τεχνικές Υπηρεσίες να μην έχουν τη δομή και τα υλικά standards που θα έπρεπε να έχουν. Έτσι, σε επίπεδο παραγωγής δημοσίου έργου, με το οποίο είναι άρρηκτα συνδεδεμένη η δραστηριότητα των εργοληπτών, μα και σε άλλους τομείς, όπως πολεοδομίας, χωροταξικού σχεδιασμού αλλά και προστασίας του περιβάλλοντος, δεν τους επιτρέπεται ουσιαστικά να διαδραματίσουν ένα ρόλο πιο ουσιαστικό και πιο παραγωγικό για το κοινωνικό σύνολο.

Η δεδομένη αποδυνάμωση των τεχνικών υπηρεσιών, και με τη μεταφορά προσωπικού στις Α.Ε. του δημοσίου, τι προβλήματα έχει δημιουργήσει και ποια μέτρα, πέραν των προσλήψεων, θα πρέπει να ληφθούν για να λειτουργήσουν με σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο οι υπηρεσίες αυτές;

Μπαϊρακτάρη: Η μεταφορά προσωπικού στις Α.Ε. του Δημοσίου είχε σαν αποτέλεσμα την παραχώρηση της πείρας και της τεχνογνωσίας των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου και την αποδυνάμωση των Τεχνικών Υπηρεσιών, αφού δεν προβλέφθηκε από την πολιτική ηγεσία η στελέχωση των Δ.Τ.Υ. με νέους μηχανικούς, ώστε και αυτές να συνεχίσουν αποτελεσματικά τη λειτουργία τους. Στη σημερινή εποχή με τις αυξημένες απαιτήσεις σε ότι αφορά στη μελέτη και την κατασκευή του παραγόμενου τεχνικού έργου, ένα αναγκαίο μέτρο που πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της η Πολιτεία, είναι η διαρκής επιμόρφωση των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου με την παράλληλη αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό της υλικοτεχνικής υποδο-

μής. Μόνο έτσι οι Δημόσιες Τεχνικές Υπηρεσίες θα μπορέσουν να είναι ανταγωνιστικές και να μην αποτελούν απλά «φυτώριο» για την μεταφορά Διπλωματούχων Μηχανικών στις Α.Ε.

πώσεις στο σύστημα δημοπράτησης – ανάθεσης έργων διότι μείωσε τις εκπτώσεις, οι οποίες είχαν φθάσει στα επίπεδα του 65% έως 70% και σε κάποιες περιπτώσεις και πάνω από 80%. Οι μεγάλες εκπτώσεις πολλές φορές οδηγούσαν σε διαπλοκές χωρίς τις οποίες δεν θα υπήρχε δυνατότητα αποπεράτωσης των έργων.

Η συντριπτική πλειοψηφία των εργοληπτών είναι υπέρ του μαθηματικού τύπου. Έγιναν όμως εκ μέρους των εργοληπτικών οργανώσεων προτάσεις για βελτίωση του μαθηματικού τύπου, προκειμένου να εξαλειφθούν οι παρενέργειες από την εφαρμογή του, οι οποίες και θίγουν πολλούς μικρούς εργολήπτες της περιφέρειας.

Μπαϊρακτάρη: Η φιλοσοφία του νόμου του «μαθηματικού τύπου» για την δημοπράτηση και ανάθεση των έργων του Δημοσίου στις εργοληπτικές εταιρίες είχε καλές προθέσεις για την απόλεια του φαινομένου των υπερβολικών εκπτώσεων που είχαν παρατηρηθεί. Ωστόσο, ο «μαθηματικός τύπος» δεν είχε προβλέψει αυτό που αποδείχθηκε η μεγάλη αδυναμία του, δηλαδή την ομαδοποίηση προσφορών, με αποτέλεσμα λογικές ενδεχομένως εκπτώσεις να μην είναι αποδεκτές.

Αυτό ευνόησε κυρίως τις μεγάλες εργοληπτικές εταιρίες, οκτώ ή εννέα τον αριθμό, που ανακηρύχθηκαν ανάδοχοι μεγάλων έργων με μικρές εκπτώσεις 10 έως 15% ή και μικρότερες. Παράλληλα όμως, κυριάρχησε ένα πνεύμα ανασφάλειας στους εργολήπτες μικρότερας τάξεως πτυχιών που είναι το μεγαλύτερο ποσοστό των εργοληπτών της περιφέρειας και οι οποίοι δεν ήταν σε θέση να ομαδοποιηθούν, λόγω του μεγάλου αριθμού τους και του μεγάλου ανταγωνισμού.

Πόσο σημαντική εκτιμάτε ότι είναι για τους μηχανικούς του δημοσίου η ικανοποίηση των αιτημάτων της ΕΜΔΥΔΑΣ; Θα πρέπει να υποστηριχθούν από τους υπολοίπους μηχανικούς, παρά τα προβλήματα που προξενούν με τις κινητοποιήσεις τους;

συνέχεια στη σελίδα 18